

Никола Ранисављевић

БИБЛИОГРАФИЈА ИСТОРИОГРАФСКИХ ИЗДАЊА О
ВАЉЕВСКОМ КРАЈУ У 2020. И 2021. ГОДИНИ

Ваљево под окупацијом у Другом светском рату, др Коста Николић, Др Немања Девић, др Владимир Кривошејев, Ваљево 2020, стр. 87.

Аутори студије су темељно обрадили сва питања која се односе на окупацију Ваљева у Другом светском рату. Након уводног дела, детаљно су објашњени појмови „четника и партизана”. Објашњена је улога у рату коју су имали Југословенска војска у отаџбини, Народноослободилачки покрет (партизани, комунисти), легални четници или четници Косте Пећанца, Жандармерија, Српска државна стража, Српски добровољачки корпус, Руски заштитни корпус. Средишњи део студије посвећен је оружаним сукобима у 1941. години, а завршни део догађајима из 1944. и 1945. године. Студија обилује фотографијама и оригиналним документима на које су се аутори ослањали. Посебна целина

на крају студије су фотографије Инструмената рата и збирке милитарија Народног музеја Ваљево (пиштољи, аутомати, пушке и митраљези). Испод фотографије сваког оружја написано је подробно образложење.

Књига о Надежди, Српска књижевна задруга, Београд 2020, стр. 250.

Димитрије Митриновић (1911), *Широк и крепак кист*. Моша С. Пијаде (1912), *Кроз Југословенску изложбу*. Делфа Ив. Иванић (1926), *Надежда Петровићева*. Милорад Павловић Крпа (1935), *Надежда Петровић*. Бранко Поповић (1938), *Надежда Петровић*. Ђорђе Мано Зиси (1938), *Личност и уметност Надежде Петровић*. Пјер Крижанић (1938), *Надежда Петровић као претеча данашњег нашег савременог сликарства*. Ђорђе Поповић (1938), *Значај сликарства Надежде Петровић*. Момчило Стева-

новић (1948), *Надежда Петровић*. Миодраг Коларић (1959), *Тријумф палете светлих боја*. Станислав Живковић (1966), *Надежда Петровић 1873-1915*. Миодраг Б. Протић (1970), *Зенит епохе: Надежда Петровић*. Лазар Трифуновић (1973), *Надежда*. Катарина Амброзић (1978), *Фазе Надежде Петровић*. Оливера Јанковић (2003), *Ратне слике*. Лидија Мереник (2006), *Надежда Петровић - пројекат и судбина*. Јасна Јованов (2013), *Сестре Петровић око гуслара*. Јулка Маринковић и Милица Петронијевић (2011), *Белешка о Надежди*.

Ивањдански обичаји ваљевског краја и суседних области западне Србије, Народни музеј Ваљево, Ваљево децембар 2020, стр. 67.

Гордана Пајић, *Ивањдански обичаји – плетење венчића, брање лековитог биља, осећај заједништва*. Снежана Томић, *Ивањдан у музеју - између реалног и музејског*. Ана Чугоровић, *Ивањски венчићи у Јадру, описивање заједништва и граница у простору кроз континуирано понављање годишњих обичаја*. Љубица Васиљевић, *Антрополошка анализа елемената традиционалне архитектуре у конципирању ивањданског обреда*. Ивана Ђурић, *Чување традиционалне културе кроз туристичке садржаје*. Снежана Шапоњић Ашанин, *Ивањдан-*

ски уранак у манастиру Стјеник код Чачка. Наталија Марковић, *Обичај паљења обредних ватри за Ивањдан*.

Дневник 1941 - критичко издање, Драгојло Дудић, Ваљево 2020, стр. 338.

Приређивач Бранко Матић као предговор критичког издања Дневника Драгојла Дудића искористио је текст Иве Андрића „О партизанским дневницима”. Уводни део овог издања садржи кратак историјат вођења дневника од стране Драгојла Дудића и указује на његову изузетну важност за историографију. Приређивач се осврнуо и на досадашњих шест издања Дневника, подробно их анализирајући. Важан део представља историјат, односно на који начин је сачуван рукопис Дудићевог дневника, који је преживео све ратне недаће и на крају успешно објављен. Поред историјата приређивач је критички обрадио оригиналан рукопис. Завршни део издања садржи писање других о Драгојлу Дудићу и библиографију радова.

ГЛАСНИК, бр. 54, Историјски архив Ваљево 2020, стр. 235.

Чланци: Милорад Радојчић, *Жртве шпанске грознице у мичком атару*. Владимир Кривошејев, *Прилог проучавања пандемије шпанске грознице у се-*

лима ваљевског краја. Дејан В. Поповић, *Помоћ руским избеглицима у ваљевском крају 1920-1922. године*. Дејан В. Поповић, *Тамнавски парох Милутин М. Поповић у вихору Првог светског рата*. Милорад Белић, *Ваљевски информбировци и голооточани*.

Прилози: Дејан В. Поповић, *Хуманитарна помоћ ваљевског краја земљотресом разореном Скопљу 1963. године*.

Грађа: Владимир Дамњановић, *Хуманитарни рад у ваљевском крају након Првог светског рата (1919-1922)*.

Из рада Архива: Никола Ранисављевић, *Аналитички инвентар - Збирка Varia*. Никола Ранисављевић, *Кратак преглед историјата ФК „Будућност” Ваљево*.

Критике и прикази: Милић Милићевић: Милорад Радојчић, *Мионичани у ратовима 1912-1918*. *Поменик ратним жртвама*. Ален Радосављевић: Др Милан Пецић, *Аутобиографија најстаријег пуковника српског санитета*. Ален Радосављевић: Владимир Кривошејев, *Ослобођење Ваљева у Великом рату - 30. октобар 2018*.

Библиографије: Никола Ранисављевић, *Библиографија историографских издања о ваљевском крају у 2020. години*.

Речено - учињено, ред, рад и дисциплина - 1055 дана или 2 године, 11 месеци и 25 дана на челу фудбалског клуба „Бу-

дућност”, Ваљево, Риста Анђелополић, Ваљево 2020. године, стр. 439.

Аутор је написао монографију на основу својих забелешки и сећања. Такође, коришћени су званични извештаји са утакмица и написи о догађајима у југословенском и српском фудбалу. Обрађен је период од 04. 02. 1982 до 06. 12. 1984. године. У монографији су хронолошки изнети догађаји почев од редовне изборне конференције клуба, када је изабрано ново председништво, па до краја 1984. године. Монографија је исцрпна, са егзактним подацима, обилује фотографијама што бивших фудбалера што оригиналним и званичним документима ФК „Будућност”. Како се током писања монографије аутор ослања на званична документа и на мемоарску грађу, ово издање веома је драгоцено за историју ваљевског фудбала.

Воденице и ваљарице на падинама Повлена, др Томислав Ђурић, Ваљево 2020, стр. 210

Ова књига резултат је дуготрајног истраживачког рада, од 2000. до 2004. године. Главни циљ истраживања биле су воденице и ваљарице на падинама Повлена, којима је до изласка овог издања посвећивано мало систематске пажње. Такође, аутор је у

свом раду приказао резултате истраживања у Банату, Воденице у Сремским Карловцима, у Горњем Полимљу, на Дрини и њеним притокама итд. У монографији су приказане воденице у причама и приповеткама, у песмама, у изрекама, у српским народним загонеткама. На тај начин аутор је желео да укаже на утицај воденица и ваљарица на друштвени и културни живот села. Део монографије чине и уметничке фотографије скоро свих воденица и ваљарица које је у току теренских истраживања припремио Милан Марковић.

Јубиларни годишњак – Ваљевска гимназија 1870-2020, Милорад Белић, Ваљево 2020, стр. 173

Годишњак је посвећен свим генерацијама Ваљевске гимназије. Обрађен је период од 1870. године, када је и формално Ваљевска гимназија отворена, па све до 2020. године. Током израде годишњака коришћени су многобројни извори који су прошли

сву неопходну анализу и критику. Веродостојно је приказана историја Ваљевске гимназије кроз ратне и послератне епохе, а као посебне целине издвајају се поглавља о знаменитим гимназијалцима, најуспешнијим појединцима, култури и спорту. Као посебно поглавље на самом крају Годишњака налазе се фотографије оригиналних докумената), који, по речима аутора, осветљавају богату прошлост Ваљевске гимназије.

Ми I и II том, Душан Михајловић, Ваљево 2020, стр 996.

Ова двотомна монографија сведочанство је једног од оснивача Клуба младих истраживача, касније Друштва истраживача „Владимир Мандић Манда“ из Ваљева. Издање је приређено поводом обележавања педесетогодишњице постојања Друштва. По речима аутора: „Књига МИ је лично сведочанство и скуп факата о полувековном трајању идеје, акције, покрета и организације Младих истраживача“.